

УДК 657:334

Попадюк А. Л.

здобувачка вищої освіти ступеня бакалавра

Антуф'єв Т. В.

здобувачка вищої освіти ступеня бакалавра

Хмельницький університет управління та права ім. Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК У НЕКОМЕРЦІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Фінансовий облік є невід'ємною частиною діяльності будь-якої організації, незалежно від її статусу. Особливого значення він набуває для некомерційних організацій, які спрямовують свою діяльність на досягнення суспільних благ. Ці організації, незважаючи на відсутність прагнення до отримання прибутку, мають забезпечувати прозорість фінансових операцій, ефективне використання ресурсів та підзвітність перед донорами та громадськістю. Важливо розуміти, що актуальність фінансового обліку в некомерційних організаціях зумовлена необхідністю розробки ефективних систем управління фінансами, які б відповідали специфіці їх діяльності.

Фінансовий облік - це процес відображення та систематизація операцій з активами та пасивами підприємства. Фінансовий облік охоплює аналіз фінансової діяльності компанії та прийняття рішень на основі цієї інформації. Він допомагає управлінцям компанії зрозуміти фінансову ситуацію підприємства та виявити можливість збільшення прибутку та зниження витрат. Фінансовий облік може включати аналіз фінансових показників, таких як рентабельність, платоспроможність та ліквідність компанії [1].

Відповідно до пп. 14.1.121 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі - ПКУ) неприбуткові підприємства, установи та організації (далі - НКО) - підприємства, установи та організації, основною метою діяльності яких є не одержання прибутку, а провадження благодійної діяльності та меценатства і іншої діяльності, передбаченої законодавством [2].

Розглянемо та проаналізуємо причини та особливості обліку НКО:

1) різноманітність джерел фінансування, тому що НКО отримують кошти з різних джерел, а саме: гранти, пожертвування, членські внески, доходи від власної діяльності. Кожен вид доходу має свої особливості обліку та оподаткування;

2) цільове використання коштів, адже кошти, отримані НКО, зазвичай мають цільове призначення. Облік повинен забезпечувати відстеження використання коштів за кожним проектом або програмою;

3) відсутність власників, тому що НКО не мають власників у традиційному розумінні, тому питання розподілу прибутку не стоїть. Замість цього, фокус робиться на використанні ресурсів для досягнення статутних цілей;

4) високі вимоги до прозорості, тому що донори та громадськість вимагають від НКО максимальної прозорості у використанні коштів - це означає, що фінансова звітність НКО має бути детальною, зрозумілою і доступною для широкого кола користувачів.

Основні виклики фінансового обліку в НКО:

1) складність визначення доходів і витрат, особливо це стосується доходів, отриманих у вигляді пожертвувань та грантів;

2) облік нематеріальних активів - НКО часто мають значні нематеріальні активи (наприклад, репутацію, ноу-хау), облік яких є складним завданням;

3) відсутність єдиних стандартів обліку, на відміну від комерційних організацій, для НКО не існує єдиних міжнародних стандартів фінансової звітності;

4) обмежені ресурси, адже багато НКО мають обмежені фінансові ресурси, що ускладнює ведення якісного обліку.

Сучасні тенденції в обліку НКО:

1) цифровізація - впровадження бухгалтерських програм та хмарних технологій для

автоматизації облікових процесів;

2) ESG-звітність - зростаюча увага до екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності НКО;

3) блокчейн - потенційне використання цієї технології для забезпечення прозорості та безпеки фінансових операцій НКО.

Одним з головних викликів залишається відсутність єдиних стандартів обліку для НКО. Це ускладнює порівняння фінансової звітності різних організацій та обмежує можливості для залучення інвестицій. Перспективним напрямком розвитку обліку в НКО є використання цифрових технологій. Блокчейн може забезпечити високий рівень прозорості та безпеки фінансових операцій, а штучний інтелект може автоматизувати рутинні завдання та покращити аналіз фінансової інформації.

У висновку, варто підсумувати, що фінансовий облік в НКО має свої особливості та виклики, тому для ефективного ведення обліку НКО необхідно розробляти індивідуальні системи обліку, які б враховували специфіку діяльності організації та вимоги законодавства. Важливо також забезпечувати постійний розвиток облікових систем з урахуванням сучасних технологій та тенденцій.

Література:

1. Фінансовий облік компанії: поняття, функції, джерела інформації. Ukrainian Intelligent Technology. URL: <https://uit.kiev.ua/finansovij-oblik-kompanii-ponjattja-funkcii-dzherela-informacii/>.
2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 1 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 19.11.2024).